

Reisverslag vogelreis 2002

Camarque

Jenny Dorsten & Peter van den Akker

Verslag Vogelreis Frankrijk vrijdag 26 april t/m zondag 5 mei 2002

Eind april en begin mei 2002 is door een 12-tal personen uit Twente een excursie gemaakt naar het zuiden van Frankrijk. De Camarque was de belangrijkste bestemming, daarnaast zijn La Dombes, de Luberon, La Crau en Pont de Gard bezocht. Hoofddoel van de reis was het zien van zoveel mogelijk typische vogelsoorten voor de genoemde gebieden. In dit verslag wordt een korte beschrijving van de bezochte gebieden en plekken gegeven, alsmede wordt ingegaan op de waargenomen vogels. Tevens zijn anekdoten toegevoegd die het gezelschap typeren.

Tijdens de reis is aan het einde van iedere dag een soortenlijst samengesteld. Dit zogenaamde “Lijsten met Aldert”, was naast het vogelen een hoogtepunt van iedere dag. Onder redactie van vaste voorzitter Aldert Schenk werden alle waargenomen soorten geturfd en van schaarse en karakteristieke soorten werden ook de aantallen genoteerd. De spelregel was dat een soort pas werd genoteerd als dagsoort als minstens 2 waarnemers de determinatie konden bevestigen. Sommatie van alle daglijsten geeft de totale lijst van de gehele trip. Aan het einde van dit verslag is deze lijst bijgevoegd.

Dag 1. Vrijdag 26 april (reisdag van Enschede naar Bouligneux)

Er is gereisd in 2 Volkswagen-busjes; in ieder busje zaten 6 personen. Per busje waren 3 chauffeurs beschikbaar die om de 2 – 3 uur wisselden. Het vertrek was om 7.30 uur bij de grensovergang Knalhutte nabij Enschede. De reis verliep voorspoedig, alhoewel een busje bij zware inspanning veel zwarte rook produceerde. Om c. 17.30 uur kon met vogelen worden gestart, toen op het traject Belleville (hier is de A6 verlaten) naar Bouligneux de eerste visvijver in La Dombes werd gepasseerd. Direct een aantal Purperreigers, Krooneenden, Waterral en Kleine zilverreigers. Van een vorige reis kwam direct de uitdrukking “Robert trekt de soorten uit de grond” naar boven; onze jonge “Vennekloet” bleek direct al weer een meester in het vinden van onopgemerkte soorten. Onderweg bij een boerderijtje is nog even gestopt om het erf grondig te inspecteren: resultaat 2 fraaie Ortolanen op de grond op zoek naar zaden! Het rommelige erf was voor meer soorten een lusthof, getuige de aanwezigheid van Zomertortel, Tapuit, Gekraagde roodstaart, Patrijzen (de enigen van de hele reis) en veel Huis- en Ringmussen. Om c. 19.00 uur werd onze eerste bestemming bereikt: “Le Canard Vert” even buiten Bouligneux waar we 2 nachten zouden blijven. Na aankomst en het inrichten van de kamers begon het lang en hard te regenen; maar de die-hards uit de groep zijn nog even met regenjas of paraplu gaan vogelen bij een nabij gelegen visvijver. Na het eten voor de eerste keer gelijst!

La Dombes

Het gebied la Dombes ligt ten noordoosten van Lyon in de Rhône-vallei tussen de Alpen en het Massief Central. Midden in de Dombes, ten oosten van plaatsje Villars les Dombes, ligt het gehucht Bouligneux waar we de eerste twee nachten van onze reis zullen doorbrengen. In de Dombes liggen meer dan honderd kunstmatige plassen met een gezamenlijk oppervlakte van ca 10.000 ha die in de 12^e eeuw zijn aangelegd door het opwerpen van dijken. In deze plassen wordt vis gekweekt zoals Karper, Voorn en Snoek. Als de vissen groot genoeg zijn voor de consumptie wordt een sluis aan de rand van de vijver geopend, waardoor de vijver leegloopt en de vissen (op)gevangen kunnen worden. De plassen worden wisselend drooggelegd en weer met water gevuld. Als ze drooggelegd zijn worden ze ingezaaid met Haver, Rogge, Mais, e.d.. De "oogst" blijft gewoon staan en dient later als voedsel voor de vissen. Na het vullen met water meestal uit een droog te leggen plas wordt er jonge vis uitgezet. De randen van de vijvers zijn weelderig begroeid en zeer interessant voor vogels. De verdere omgeving bestaat hoofdzakelijk uit landbouwgebied.

Dag 2. Zaterdag 27 april (La Dombes)

Voor het eten werd in de schemer direct de nabij gelegen visvijver bezocht; resultaat een Sprinkhaanzanger en een derde Ortolaan! Op de weg vonden we een doodgereden zwart-gele Vuursalamander. Het beest was wel zo'n 15 cm groot, veel groter dan voorgesteld van de plaatjes in de gidsen.

De gehele dag verder besteed in La Dombes; een streek tussen Bourg en Bresse en Lyon met veel visvijvers in een zacht glooiend landschap dat garant staat voor maximaal vogelplezier. Rijdend door dit land van heuvels en visvijvers kwamen we ook door een aantal rustieke dorpjes en stadjes waar a la Napoleon de doorgaande wegen strak op de Kerk waren georiënteerd. Michel Dupupet was onze gids; hij leidde ons van 9.00 – 19.00 uur door het gebied naar de beste plekken. Een locale gids is erg handig omdat de aanwezigheid van vogels op de visvijvers van jaar tot jaar sterk verschilt. De visvijvers liggen na het afvissen enkele jaren droog waarbij graangewassen en mais worden geteeld. Een dergelijke vijver heeft voor watervogels zeer weinig te bieden. Maar aan het einde van de graanperiode wordt het gewas vaak niet geoogst en het water weer opgezet met als gevolg een paradijs voor vogels. Op sommige vijvers blijft in de laagste delen altijd water staan, hier komen weelderige moerasvegetaties voor. De volgende visvijvers zijn bezocht:

- Etang de Fretay
- Etang la foret
- Etang de Brioux
- Etang Cuiron Vers. Commans
- Etang de Cuiron Versailles
- Les Ayets
- Etang La Roncine
- Le grand marais
- Le molard curtelet
- Etang Rouland

De eigenaar van ons verblijf had behoefte aan enige publiciteit en informeerde daarom de lokale krant over onze aanwezigheid, hetgeen resulteerde in een krantenartikel met als titel "Des tulipes aux oiseaux". Na het maken van de krantenfoto konden we op pad met onze gids. Aantal en soorten aanwezige vogels op de vijvers verschilde sterk; dit vooral afhankelijk van de hoeveelheid moerasvegetatie, waterdiepte, hoeveelheid kaal slik en uiteraard oppervlakte. Uitschieters waren de Etang de Fretay met veel

moerasvegetaties en struweel en Le Molard met juist veel ondiep water en slikvelden. Op Etang de Fretay broedden veel Kokmeeuwen en hiertussen werden minimaal 17 Geoorde futen geteld. Boven de moerassen foerageerden 9 Witwangsterns, 2 Zwarte sterns en 30 Dwergmeeuwen. Eind april en begin mei trekt de Dwergmeeuw ook altijd in Twente door, na de lange reisdag van 26 april konden we “aan den lijve voelen” welke afstanden deze vogels moeten afleggen. Dankzij de moerasvegetaties vonden we ook veel grondeleenden; Winter- en Zomertaling als ook Krak- en Slobeenden. Verder tijdens onze reis zou blijken dat grondeleenden in Zuid-Frankrijk tijdens het broedseizoen niet wijd verspreid voorkomen. Op Etang de Brioux waren 5 Grauwe ganzen aanwezig, de enige van de gehele reis. Le grand Marais leverde de meeste Krooneenden en Geoorde futen op, namelijk respectievelijk

20 en 30 vogels. “De Krooneenden crossen hier over je hoofd” werd een gevleugelde uitspraak. Op Les Ayets stond nauwelijks water en hier was het speuren naar Kwikstaarten en steltlopers op de schaars begroeide vlakten. We vonden 9 Gele kwikken, minstens 2 Balkan’s en 2 Noorse gele kwikken. De vijver Le Molard had ook een droger karakter en hier was het zoeken naar steltlopers en meeuwen en sterns. Zo broedde op een eiland een paar Geelpootmeeuwen half tussen de struiken. Boven het water foerageerden 20 Witwangsterns en 125 Dwergmeeuwen. Bij de ruiters was de Kempphaan het meest talrijk met 85 exemplaren, tevens vonden we Zwarte ruiter (3) en Groenpootruiter (3). Op het nabij gelegen Curtelet staken ontelbare maïsstoppels juist iets boven water uit. Een groep van 175 Witwangsterns was op deze stoppels neergestreken; een heel apart gezicht vormden de grijze sterns met zwarte kruin op de strak in gelid staande stoppels. Helaas werd het gezicht op de vogels ontnomen door een dichte houtwal. Op de laatste vijver, het Etang Rouland, werden na aankomst door ons op gehoor direct 2 Zwartkopmeeuwen “uit de lucht geplukt”. Lokaal is dit een zeldzame soort en onze gids was hiermee zeer in zijn nopjes. Voldaan nam hij afscheid van “Des tulipes”.

Op geen enkele vijver hebben we een kolonie met broedende reigers gezien, maar wel overal foeragerende reigers. Leuk waren de kleine aantallen Grote zilverreigers, een soort die blijkbaar in meer landen dan Nederland oprukt als broedvogel. Het telkens weer opstellen van de vele dure telescopen bij een nieuwe vijver ontlokte Hans van den Berg een uitspraak van Bill Oddy (Engelse presentator van vogelprogramma van RSPB): “Where does all the money go to; to the birds of course” (hiermee wordt bedoeld over de balk gesmeten). Alleen is niet bekend of Hans en Bill hier dezelfde “birds” bedoelen. In ieder geval zijn er vele vormen van vermaak in het bestaan. De eerste volle dag in Frankrijk werd direct een topdag met het grootste aantal dagsoorten van de reis, namelijk 102 en ook het weer was schitterend.

Dag 3. Zondag 28 april (Boulogneux – St. Remy de Provence)

Deze zondag was grotendeels een reisdag, waarbij het tempo een stuk lager lag als de 26-ste. Vlakvoor St. Remy de Provence, bij het plaatsje Molleges, hebben we tussen allerlei boomgaarden gegeten. De onverstoorbare vogelaars haalden tussen de boterhammen door onverwacht veel soorten uit dit “droge gebiedje”: Bonte vliegenvangers, Grauwe vliegenvanger, Zomertortel, IJsvogel bij een nietig afwateringsslootje, Kleine zwartkop en Cettis zanger. In het begin van de middag monsterden we aan in ons hotel op het dorpsplein van St. Remy de Provence. Toen werd er nog geen aandacht geschonken aan een aantal glascontainers welke in de zeer vroege ochtend langdurig en gehorig gelegegd bleken te worden. Maar de Franse stemming zat er goed in na een middag op terras met bier en later een diner met wijn; zo’n reis kost een paar centen maar dan heb je wel wat! Robert “trok in St. Remy de eerste Cirlgors uit de grond”.

Luberon

In de Luberon 50km ten zuiden van Avignon ligt het plaatsje Saint-Rémy-de-Provence.

De kalkrotsen van Luberon zijn nooit hoger dan 1100 m en vormen een indrukwekkende bergkam aan de noordelijke zijde van de vallei de Durance. Druiven, granen, fruit en groenten zijn de voornaamste gewassen en de hele streek is befaamd om haar grotten, steile valleien en schilderachtige dorpjes aangeleund tegen bergflanken. In het "Regional park Luberon" groeien uitgestrekte eikenbossen. Omdat het park niet ver van de Middellandse Zee ligt, gedijen hier veel planten uit de maquis-vegetatie. Deze heesters zijn vooral in droge valleien goed ontwikkeld en overwoekeren zelfs de wandelwegen. De kalkhoudende bodem en de rotsige stroken zijn een prima biotoop voor de Havikarend, Slangenarend en de Aasgier.

In deze streek ligt ook Les Baux, een beroemd plaatsje omdat het Bauxiet naar deze plaats vernoemd is. Les Baux is gelegen in de Alpilles ten noorden van de Camarque.

Dag 4. Maandag 29 april (La Caume, Les Alpilles, Mt. Valance, Les Baux)

De dagtocht door de omgeving van St. Remy in eind april met prachtig weer betekende veel oefenen in geluiden van de lokale zangvogels. Naast de bekende uitdrukkingen als gerekte tsihs en nasale eehh's wisselden we handige ezelsbruggetjes uit. Ons eigen "mitrailleurkje" (Braamsluiper) was aanwezig maar werd overtroffen door de "startmotor" (Kleine zwartkop). De eerste stop was op de weg van St. Remy naar Maussane, bij de parkeerplaats aan de voet van de weg naar de TV-toren bij La Caume. De weg naar La Caume was helaas voor verkeer afgesloten. Op de hellingen hier hoorden we Bergfluiters, Boomleeuweriken, Kuifmezen, Gekraagde roodstaarten en onze enige Boompieper van de reis. Ook zagen we een aantal Alpengierzwaluwen en zowaar een Havik! Een klein uur hebben we een aantal rotshellingen afgespeurd naar Rotslijsters, Rotskruipers en roofvogels, maar de oogst was nihil. Er ontstond

enige hoopvolle opwindning toen een "dwergarendachtige torenvalk" werd gesignaleerd. Maar helaas moesten we constateren: 't is jammer! De tweede stop en tevens lunch-locatie was bij Pierredonne. Hier hebben we de "maquis" afgespeurd naar Grasmussen; deze bezigheid werd al snel "het zoeken van krassertjes" gedoopt. Het struweel was net weer herstellend van de zo bekende Franse bosbranden; de maquis begon hier weer groen te worden.

Uiteindelijk zijn er weinig krassertjes gevonden, alleen 3 Provençaalse grasmussen. Deze "ADHD"-vogeltjes waren vrijwel direct

na ontdekken steeds weer verdwenen in de struiken en zijn helaas niet door iedereen gezien. Maar de hellingen bij Pierdonne waren fraai om te zien en de Camembert en Tonijn op stokbrood smaakten best. Eigenlijk was het iets oostelijker gelegen Aureille een betere bestemming voor de Provençaalse grasmus geweest, maar deze plek werd zo snel niet door ons gevonden. Hier zou ook Havikarend moeten broeden. Na Pierredonne zijn we ons als semi-toeristen gaan gedragen bij Les Baux. De busjes werden voor enige Euro's op een parkeerterrein gestald en vervolgens ging het door de smalle straatjes lopend omhoog. Ondanks de drukte toch leuke aantallen Alpengierzwaluwen (minstens 10) en Rotszwaluwen (minstens 5) gezien. Helaas geen Rotskruipers, ondanks langdurig zoeken! Wel de Bergfluitier (Bonelli's Warbler) en ook nog een prachtige Koninginnepage. Bij Mt. Valence sloeg de hitte pas goed toe, maar de Nachtegalen sloegen onverstoord door. Overal waar we tijdens onze trip kwamen zong deze soort uit volle borst. Aan het einde van het dal zagen we onze eerste Bijeneters, een groep van 12 vogels. Op de terugweg naar St. Remy passeerden we na Les Baux een fraai uitzichtpunt vanwaar we de Rhone en de vele rijstvelden konden zien blinken. Dit ontlokte onze gelovige Hans de uitspraak dat Mozes zo eens het beloofde land moet hebben gezien.

Dag 5. Dinsdag 30 april (Le Crau, Camarque)

La Crau

De Crau is een gebied wat globaal ligt tussen Arles, Salon-de-Provence en Etang de Berre ten noorden van Marseille.

De Crau is ontstaan doordat de rivier de Durance zijn bedding had liggen waar de Crau nu ligt. De rivier zette hier tonnen grind af.

Toen de Durance zijn huidige bedding ging volgen kwamen de oude bedding en het stroomdal droog te liggen en ontstond er een steenwoestijn.

In de loop der jaren staat deze steenwoestijn onder steeds grotere druk.

Het gebied is ontgonnen voor de landbouw, er is veel industrie, een vuilnisbelt en een vliegveld.

Na inkopen te hebben gedaan in Maussane Les Alpilles werd koers gezet richting Le Crau.

Het Etang des Aulnes was onze eerste stop en leverde direct een bonussoort op: een Reuzenster. Onze gedachten waren niet bij onze koningin maar wel bij deze adulte vogel die vrijwel beeldvullend langs vloog. Ook een graszanger liet zich even horen. Aan het einde van de weg werden de auto's geparkeerd op het parkeerterrein om daarna een wandeling te maken over de steenvlakte van Le Crau. Boven de oostelijk gelegen vuilnisstortplaats werden minstens 150+ Zwarte wouwen geteld! Op de steenvlakte waren aanwezig: Duinpieper (5), Paapjes, Tapuiten (15), Kortteenleeuwerik (11), Grauwe kiekendief (vrouw), Griel (8), Rode Partijs (4), Scharrelaar (3), Kleine trap (2), Witbuikzandhoen (11), Hop (2) en Roodkopklauwier (1). De Kleine torenvalk is niet door ons gezien, dit mede omdat de route door het "defensie-gebied" bij l'Olivier verboden was. Een langdurig verblijf bij de vuilnisbelt le Mas Neuf leverde geen Aasgier op, maar wel veel andere vogels. Frappant waren enkele zingende Duinpiepers op de afrastering van het stort. Ook de omringende bosjes waren leuk voor zangvogels. De gigantische hoeveelheid verwaaid zwerfvuil buiten het stort deed ons denken aan de bekende Franse slag, maar de 500 rustende Geelpootmeeuwen en enkele Kleine mantelmeeuwen evenals een groep Koereigers trokken zich hier niets van aan. In de middag hebben we onderweg naar Pioch Badet, een stop gemaakt bij Mas du Pont de Rousty. Vanaf het Musee de Camarque zijn we een eind de wereld van rijstvelden en moerassen ingelopen. Een aantal boeren was druk bezig rijst te zaaien (breedwerpig met kunstmeststrooier). Deze boeren konden onze vrijpostigheid niet waarderen toen wij de dammen om hun rijstvelden gebruikten om vogels te kijken. In korte tijd liep de teller snel op: Lachstern (15), Zwartkopmeeuw (45), Graszanger (5), Zwarte stern (10), Bosruiter (100+), Witwangstern (50+), Witvleugelsterns (3 hele fraaie in zomerkleed!) en langs een kanaal een prachtige IJsvogel en 7 Bijeneters. Onze kennismaking met de Camarque was direct geweldig! Zo geweldig dat één van ons verzuchtte: "Zullen we nu naar huis gaan?" Na het eten zijn we met zijn allen bij Pioch Badet in het donker wezen wandelen. Tussen 21.00 en 21.45 uur konden een Bosuil en een Witgatje aan de lijst worden toegevoegd.

Camarque

De "Grote Camarque" het eiland gevormd door de Rhône-delta en de grote binnenzee, de Etang de Vaccarès, en de "kleine Camarque" beslaan tezamen 75.000 ha. Bij het horen van de naam Camarque wordt vaak gedacht aan een gebied wat te vergelijken is met de Oostvaardersplassen. Dit is voor een groot deel waar. Van de 75.000 ha is 7000 ha moeras, 19.000 ha rijstvelden en akkerbouw en 10.000 ha wordt geëxplodeerd voor zoutwinning. De overige gebieden zijn onder te verdelen in 13.000 ha meren, 15.000 ha zoutwater en 10.000 ha buitendijkse gebieden. In de Camarque, een waar vogelparadijs, treffen we bovendien "manades" aan, de kudde met hun oppassers. De Camarque is een goed ontsloten gebied. Hierdoor is het mogelijk om grote delen te bekijken. Ook zijn er informatiecentra en diverse vogelobservatiehutten. Het hart van de Camarque is het Réserve Naturelle op het Étang de Vaccarès en is het belangrijkste vogelgebied van Frankrijk. In het najaar en winter kunnen hier vele honderdduizenden watervogels neerstrijken om te overwinteren. Het meer is vanaf de oevers goed te overzien. Het Étang de Vaccarès heeft als nadeel dat als het te warm wordt er erg veel luchtspiegeling kan optreden.

Dag 6. Woensdag 1 mei (Camarque)

Alle dagen werd er door de fanaten onder ons een vroege ochtendwandeling gemaakt. Deze ochtend kon onder andere worden genoten van de hier aanwezige Bergeenden, het was duidelijk dat we dicht bij de kust waren gekomen vanwege deze zoutminners. Na het eten is een wandeling gemaakt vanaf Mas de Cacharel langs het Etang de Malagroy tot aan Raoussset. Er stond een harde mistral waardoor veel krassertjes onhoorbaar waren. Er werden vele leuke kustvogels gezien: Scholekster (6), Strandplevier (6), Visdieven (3), Kleine strandlopers (5), Dwergsterns (8) en tientallen Flamingo's. Dit embleem van de Camarque laat een groot verschil zien tussen waden en vliegen. Voor het vliegen lijken ze eigenlijk niet gebouwd, een soort van "anorexia-patient" die erg zij-wind-gevoelig moet zijn. Maar in het water komen die lange poten goed van pas evenals de typische snavel waarmee ze voedsel uit het water kunnen zeven. Het was even wennen aan hun habitus, maar uiteindelijk werden het toch leuke beesten. Daarnaast konden we heerlijk studeren op de verschillen tussen Iberische (3), Italiaanse (4) en Noorse gele kwikstaarten (3). Deze vogels zaten boven in de Zeekraal of op een paaltje te "zwiepen". In het rietmoeras halverwege de tocht werden nog enkele Baardmannen ontdekt.

Tussen de middag werd er gewinkeld en gegeten in St. Maries-de-la-Mer. Tijdens dit soort momenten werd direct weer het verschil duidelijk tussen mensen die geïnteresseerd zijn in vogels en de echte fanaten. Maar beide typen lieten zich toch goed verenigen tijdens de reis, van niemand kon op z'n Twents worden gezegd "das ne minne Patriese". Eendrachtig werden in zee, vlakbij de jachthaven, 2 Middelste jagers gespot en in de brakke lagune achter het dorp

(Etang des Launes) bij de parkeerplaats voor bussen werden de eerste Dunbekmeeuwen (8) gevonden als ook een aantal Dwergsterns en 13 Dwergmeeuwen.

Na het eten zijn we langs de Dique gereden naar M. on de Garde digue. Onderweg konden vanuit de auto's prachtige groepen steltlopers en sterns op korte afstand worden bewonderd. In totaal werden geturfd Dwergstern (90+), Zilverplevier (155), Bontbekplevier (10), Bonte strandloper (280), Strandplevier (65), Grote stern (2), Kluut (45), Krombekstrandloper (5), Kleine strandloper (10), Wulp (2), Oeverloper (2), Tureluur (1) en Visdief (4). In de smalle duinreep nabij de sluis zat een man Roodkopklauwier in een van de zeldzame struiken alhier (Tamarisk). We hadden het idee dat de vogel zojuist over zee uit Afrika was komen aanvliegen en nog zat uit te hijgen. De omgeving was niet echt geschikt voor de soort om langer te verblijven. Maar Afrika ligt hemelsbreed zo'n 700 km van de Camarque verwijderd, niet erg voor de hand liggend dus een dergelijke overtocht. Wellicht volgen zangvogels de kustlijn via Spanje en snijden ze een stuk af door ergens bij Barcelona over zee te gaan trekken. Vlakbij zagen we ook nog een Zomertortel, Bonte vliegenvanger en enkele Fitissen. De kustlijn is blijkbaar toch in trek bij trekvogels. Ook later in de week zouden we nog meer zangvogels onder vergelijkbare omstandigheden in de duinreep aantreffen. In de brakke lagune achter de digue zagen we in totaal nog 26 Dunbekmeeuwen. Twee Dunbekken waren geringd, maar slechts 1 konden we aflezen (links aluminium en rechts groen CJV). Van Nicolas Sadoul (Biologisch station Tour du Valet) hebben we bericht ontvangen dat deze vogel op 2 juli 1998 is geringd te Aigues Mortes, ongeveer 25 km westelijk van onze waarnemingsplaats als een adulte man. In 2001 heeft de vogel gebroed op het Etang de Fangassier ongeveer 10 km oostelijk van de waarnemingsplaats. De vogel was nog niet buiten Frankrijk gemeld.

Voor het eten zijn we naar de andere kant van Etang de Vaccares gereden naar het uitkijkpunt D. Mejanos bij het Canal du Pt. De Rousy. Hier viel de oogst tegen, de gehoopte Vorkstaartplevier kwam niet opdruven. Wel werd boven de rijstvelden een groep Bontbekplevieren ontdekt van 150 exemplaren. De groep draaide vrolijk haar rondjes. Ook kwam hier een

Slangenarend over. Treurig om te zien waren de jachthutten bij D. Mejanos aan de rand van het Etang de Vaccares; in de Camarque schijnt in de winter nog steeds veel te worden gejaagd op watervogels.

Dag 7. Donderdag 2 mei (Camargue)

Deze donderdag werd qua weer een triest dieptepunt met continue regen en lage temperaturen. De hoopvolle opmerking; "Het is bijna droog" kreeg het karakter van een mantra. Het kwik kwam niet boven de 13 graden uit. Het reisdoel waren de zoutpannen ten zuidoosten van het Etang de Vaccares. Onderweg is het Centre d'Information aangedaan bij Pont Noir. Viel erg tegen, alleen leuk voor boeken (het enige boek met Engelse samenvattingen was dat van P. Isenmann uit 1993; Oiseaux de Camarque met een goed soortenoverzicht en informatie over biotopen en aantallen), posters en stickers.

Het vogelen begon pas goed voorbij Salin de Badon waar de weg een haakse bocht naar rechts maakt. Hier zaten 3 Hoppen in een kaal weiland wat kaal gevreten was door de "Torro's". Het hoofd buiten de auto gestoken hoorde je ondanks de regen op veel plaatsen

Cettis zangers en Graszangers. Op de eerste Etang (Etg du Fangassier) stond weinig water, het slik werd druk bezocht door massa's Kleine en Bonte strandlopers. We vervolgden onze tocht langs het Etg de Galabert en parkeerden onze auto's aan het einde hiervan. Van hier gingen we te voet naar de vuurtoren Phare de la Gacholle. Ondanks de regen een verwarmende wandeling door de vele en leuke vogels: Kleine strandloper (200), Bonte strandloper (2100), Bontbekplevier (75), Strandplevier (54), Dunbekmeeuw (95!, veel vogels stonden gepaard in het ondiepe water met hun iets rose kleurende borst), Drieteenstrandloper (8), Zwarte stern (1), Krombekstrandloper (25), Rosse grutto (14), Kanoetstrandloper (8), Temmincks strandloper (2), Zilverplevier (305), Zwarte ruiter (4), Tureluur (3), Kluut (5) en Kempphaan (4). In de bosjes rond de vuurtoren zaten minstens 4 Bonte vliegenvangers.

Op de terugweg werd weinig gezien door de beslagen ramen van onze vehikels. Bij Marais de Romieu ontdekte een wakker persoon (weer Robert, of zat hij cakejes te eten?) een Grauwe klauwier op een afrastering. Het hele gezelschap direct uit de bussen en al vrij snel werden ook een Grauwe gors, IJsvogel en 2 Paapjes gevonden. De grauwe klauwier (man) ondernam allerlei voedselvluchten vanaf paaltjes naar de bodem van een droge sloot. Bij Mas D'Agon werd opnieuw gestopt. In het moeras en op de rijstvelden zagen we hier nog een bos van Flamingo benen en nekken (een compacte groep van 400 vogels, zeer apart), 3 Ralreigers, Zwarte stern (40), Witwangstern (15), Bosruiter (10) en een Vos.

Dag 8. Vrijdag 3 mei (Camarque)

Dag 8 van onze reis werd de laatste volle dag in de Camarque. Tijd dus om nog niet ingevulde wensen in vervulling te laten komen. Na enige discussie werd gekozen om eerst koers te zetten naar Patis de Gouyere en via Mas D'Agon door te rijden naar Ms de la Grand Mar. Het zou uitkijken worden naar de Vorkstaartplevier; een gewilde soort die nog niet was gezien. Patis de Gouyere werd benaderd via een onverharde weg vanaf Domaine de Mejanes. Een glibberige weg die we grotendeels hebben gelopen. Het gebied bleek zondermeer een bezoek waard. Fraaie zeekraalvegetaties als ook veel Rietmoeras met Tamariskstruwelen. De oogst: Purperreiger (2), Witwangstern (40), Slangenarend (2, erg dichtbij kunnen zien), Bijeneter (2), Iberische gele kwikken (4) en Lachstern (40).

Bij Mas d'Agon kwamen zeer traag tegen de flinke Mistral in, 2 Wespddieven aanzeilen. De vogels bleven even boven onze groep hangen waardoor hun tekening op onderzijde van vleugels en staart ontzettend goed was te zien. In het Ms de la Grand Mar was het dan toch raak; de Vorkstaartplevier. Eerst moesten we nog een twijfelgeval achterlaten (vogel streek neer in vegetatie en werd daarna nooit meer teruggezien), maar verderop kon langdurig worden genoten van 2 Vorkstaarten in een droog weiland met lage zeekraalpollen en veel open bodem. De vogels vlogen regelmatig laag boven de vegetatie en waren goed te zien. De tactiek om de soort te vinden was niet met kijker de bodem afspeuren, maar met blote ogen de vogels zoeken tijdens hun lage en korte vluchten boven de zeekraal. In het moeras werden nog een paar bonussoorten gezien: een nieuwe Witvleugelstern en 2 Ralreigers. Via St. Cecile bereikten we de D570 en kwamen vervolgens terecht bij een rijstveld nabij Duroure (iets westelijk van Chateau D'Avignon). Hier zaten veel Zwartkopmeeuwen (70) en 20 Lachsterns. Via de D38 (alle stops leverden geen noemenswaardige vogels op) bereikten we opnieuw St. Maries de la Mer, waar souvenirs werden ingekocht en nog wat werd gewinkeld.

Vanaf de westelijke pier konden een aantal soortentickers nog enkele zeevogels aan de lijst toevoegen; resultaat 5 Jan van Genten (allen onvolwassen) en ca 25 Yelkouan Pijlstormvogels. Alleen deze laatste soort vloog zodanig ver uit de kust dat 100% zekere determinatie niet kon worden bewezen en dus niet aan de lijst kon worden toegevoegd. Verder nog 3 Gierzwaluwen en 1 Boerenwaluw uit zee komend.

Pont du Gard

Ten westen van Avignon ligt Pont du Gard waar zich een prachtig in goede staat verkerend aquaduct uit de Romeinse tijd bevindt. Het aquaduct bestaat uit drie verdiepingen en is gebouwd over de Gard ou Gardon. Het laagste niveau in het dal telt 6 bogen met een totale lengte van 142 meter. Het middelste niveau telt 11 en het bovenste niveau 35 bogen. Op 50 meter boven de rivier ligt een 275 meter lange goot die van de 1^e tot waarschijnlijk de 9^e eeuw Nimes van water voorzagt. De rivier wordt omzoomd door heuvels begroeid met loof- en naaldhout.

Dag 9. Zaterdag 4 mei (Le Crau, Pont de Gard, St. Laurent sur Saone)

In de ochtend was er tijd over om een mooie plek nogmaals te bezoeken. De keuze viel op de Crau; niet iedereen had namelijk de Witbuikzandhoenders en Kleine trappen gezien, dus tijd voor een herkansing.

De eerste stop werd gemaakt bij het Etang des Aulnes. In de struiken zaten hier zo'n 35 Bijeneters. Een dergelijke groep duidde nog op trek van deze fraaie soort en verklaarde daarmee misschien waarom we tijdens ons verblijf zo weinig Bijeneters hadden gezien. De meeste Bijeneters moesten wellicht nog uit Afrika aankomen en hadden hun broedbiotoop nog niet betrokken. In de populieren zaten ook enkele Wielewalen voorzichtig te "dudeljoen". Op de steenvlakte aan het eind van de weg is wederom driftig gezocht naar de hier kenmerkende soorten. Resultaat: Roodkopklauwier (2), Griel (15) en Kleine trap (4). In de houtwal bij de boerderij werd lopend langs de beek nog een Kleine bonte specht gezien en gehoord. Tijdens ons bezoek aan de steenvlakte van de Crau zakte de Mistral in kracht terug van 5 naar 3 Beaufort, gunstig voor het waarnemen van krassertjes! Langs de weg werd

slechts door 1 waarnemer nog een Baardgrasmus ontdekt, maar deze kon derhalve niet aan de lijst worden toegevoegd.

Bij het Etang des Aulnes hebben we in de luwte onze afscheidslunch van de Camarque gehouden met zoals gebruikelijk een woud van telescopen in de aanslag. Daarna werd de terugreis ingezet richting Macon met nog een tussenstop bij Pont de Gard. Vanaf en bij de historische brug werden hier nog gezien of gehoord: Rotszwaluw (2), Cirlgors (2), Grote gele kwikstaart (2), IJsvogel (2), Bijeneter (2 hoog overtrekkend naar noord), Fluiter (1), Oeverloper (4),

Alpengierzwaluw (1) en een laatste Slangenarend.

Dag 10. Zondag 5 mei (St. Laurent sur Saone – Enschede)

Deze dag stond in het teken van de thuisreis; hierbij zijn geen stops meer gemaakt om te vogelen. Voor het ontbijt werd nog de gebruikelijk ochtendwandeling gemaakt, dit keer langs de Rhone. Vogels die een week eerder nog tot grote consternatie hadden geleid, werden nu achteloos tussen de verhalen door aan elkaar gemeld. Wat een vogelreis Frankrijk al niet kan doen met het relativiseringsvermogen. Gelukkig werd de reis zonder pech en kleurscheuren volbracht en ook nog ruim binnen de financiële kaders. Ondanks dat de penningmeester al in de bus kwistig geld begon terug te geven, hoefde op de laatste maaltijd niet te worden bezuinigd.

Accommodaties

Bouligneux

Gîte Le Canard Vert
La Suisse
01330 Bouligneux
France
tel. 00 33 4 74 98 09 87

St. Remy de Provence

Hotel Ville Verte
18 Place de la République.
St. Remy de Provence
France
tel. 00 33 4 90 92 06 14
fax 00 33 4 90 92 56 54

Les Saintes Maries de la Mer

Auberge de la Jeunesse
Pioch Badet
13460 Les Saintes Maries de la Mer
France
tel. 00 33 4 90 97 51 72
fax 00 33 4 90 97 54 88

St. Laurent sur Saone

Hotel Du Beaujolais
86-88, Place de la République
01750 St. Laurent sur Saône
France
tel. 00 33 3 85 38 42 06
fax 00 33 3 85 38 78 02

Deelnemerslijst

Peter van den Akker

Robert Brunink

Paul Heitkamp

Jenny Dorsten

Hans van den Berg

Rob Verfaille

Gerrit Wesseloo

Aldert Schenk

Ben Engbers

Antje Roggeveen

Dick Roggeveen

Jan Stufken

VOGELREIS 2002		VR.	ZA.	ZO.	MA.	DI.	WO.	DO.	VR.	ZA.	ZO.
La Dombes - Camarque - Pont du Gard		26-04	27-04	28-04	29-04	30-04	01-05	02-05	03-05	04-05	05-05
Twente - La Dombes		18°C									
La Dombes			18°C								
La Dombes - St. Remy de Provence				19°C							
St. Remy de Provence					23°C						
St. Remy de P. - La Crau - Les S. Maries de la Mer						23°C					
Les Saintes Maries de la Mer							19°C	12°C	17°C		
Les Saintes M. - La Crau - Pont du Gard - Macon										15°C	
Macon - Twente											9°C

50	Vorkstaartplevier	Glaréole à collier							3		
51	Bontbekplevier	Grand gravelot					160	150			
52	Kleine Plevier	Petit gravelot									
53	Strandplevier	Gravelot à collier interrompu					75	54	25		
54	Zilverplevier	Pluvier argenté						305			
55	Kievit	Vanneau huppé									
56	Drieteenstrandloper	Bécasseau sanderling						8			
57	Kanoet	Bécasseau maubèche						8			
58	Krombekstrandloper	Bécasseau corcorli					5	25			
59	Bonte Strandloper	Bécasseau variable						2100			
60	Kleine Strandloper	Bécasseau minute					15	200			
61	Temmincks Strandloper	Bécasseau de Temminck									
62	Kemphaan	Chevalier combattant		115				30			
63	Wulp	Courlis cendré		3			1				2
64	Grutto	Barge à queue noire		2							
65	Rosse Grutto	Barge rousse						14			
66	Tureluur	Chevalier gambette		Gr 1			1	1	1		
67	Zwarte Ruiters	Chevalier arlequin		25							
68	Groenpootruiter	Chevalier aboyeur		15							
69	Bosruiter	Chevalier sylvain		11							
70	Oeverloper	Chevalier guignette		2							
71	Witgatje	Chevalier culblanc									
72	Watersnip	Bécassine des marais		1							
73	Middelste Jager	Labbe pomarin					2				
74	Zwartkopmeeuw	Mouette mélanocéphale		4							
75	Dunbekmeeuw	Goéland railleur					31	95	19		
76	Dwergmeeuw	Mouette pygmée		155			13				
77	Kokmeeuw	Mouette rieuse									
78	Geelpootmeeuw	Goéland leucophée									
79	Kleine Mantelmeeuw	Goéland brun				3				1	
80	Lachstern	Sterne hansel									
81	Grote Stern	Sterne caugek									
82	Visdief	Sterne pierregarin									
83	Dwergstern	Sterne naine					110				
84	Reuzenstern	Sterne caspienne				1					
85	Zwarte Stern	Guifette noire									
86	Witvleugelstern	Guifette leucoptère				4			6		
87	Witwangstern	Guifette moustac		210					100		
88	Witbuikzandhoen	Ganga cata				11					
89	Houtduif	Pigeon ramier									
90	Holenduif	Pigeon colombin									
91	Turkse Tortel	Tourterelle turque									
92	Zomertortel	Tourterelle des bois									
93	Koekoek	Coucou gris									
94	Bosuil	Chouette hulotte				1					
95	Alpengierzwaluw	Martinet alpin		1	2					15	
96	Gierzwaluw	Martinet noir									
97	IJsvogel	Martin-pêcheur				1		2	2	1	
98	Bijeneter	Guépier d'Europe			12	15	4	3	2	35	

